

سومین کنفرانس بین المللی پژوهش های کاربردی در مهندسی سازه و مدیریت ساخت دانشگاه صنعتی شریف - تیر ۱۳۹۸

بررسی روش های تأمین منابع مالی پروژه های زیرساختی کشور با استفاده از رویکرد تفکر سیستمی (مطالعه موردی: پالایشگاه نفت اصفهان و پالایشگاه گاز لامرد)

محمدرضا طالبی^{۱*}، مهرداد حمصیان اتفاق^۲، علی آقایی فر^۳

کارشناس ارشد مدیریت ساخت، سرپرست پروژه های نفت و گاز، دانشگاه آزاد اسلامی تیران
کارشناس ارشد مهندسی مدیریت ساخت، دانشگاه ایوانکی
استادیار و هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد

mhemasian@eyc.ac.ir

خلاصه

پروژه های عمرانی در نظام اقتصادی و بودجه بندی کشور از اهمیت بالایی برخوردار بوده و هر ساله بخش عمده ای از درآمدهای ملی کشور ما صرف سرمایه گذاری در طرح های عمرانی و امور زیربنایی می گردد؛ بنابراین با بزرگ تر شدن و پیچیده تر شدن پروژه های عمرانی، نیاز به یافتن روش هایی به منظور کنترل و مدیریت هزینه که نقش اصلی را در بالا بردن راندمان و سود و در نتیجه موفقیت پروژه ایفا می کند احساس می شود. شاید به جرئت بتوان گفت که موضوع هزینه پروژه مهم ترین مبحثی است که در مدیریت و ارزیابی پروژه می بایست بیش از هر موضوع دیگری به آن توجه کرد و مباحث دیگر را حول آن در نظر گرفته و مدیریت نمود. امروزه فرایند مدیریت هزینه پروژه شامل: برنامه ریزی منابع، برآورد هزینه، بودجه بندی پروژه و کنترل هزینه که به یکی از دغدغه های اصلی متولیان و دست اندرکاران پروژه ها تبدیل شده است. دفتر نظارت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری، طی بررسی و گزارش های تهیه شده، علت عمده شکست پروژه های عمرانی را، مسائل مالی دانسته که یکی از دلایل اصلی این موضوع را می توان، مسئله افزایش چشمگیر کسری بودجه در سال های اخیر بشمار آورد که مضرات گوناگونی در به اتمام رساندن و در پی آن تأخیر در بهره برداری در پروژه های عمرانی (بخصوص عمومی) را به همراه خواهد داشت. همچنین مطابق گزارش مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی عدم النفع پروژه های نیمه تمام فعلی سالانه بیش از ۱۲ هزار میلیارد تومان به اقتصاد ملی آسیب می رساند (بیش از دو سوم بودجه عمرانی کشور). ما در این پژوهش ابتدا به شناسایی روش های کلی تأمین منابع مالی پرداخته و سپس به شناسایی معیارهای مؤثر در انتخاب روش های تأمین منابع مالی با استفاده از رویکرد تفکر سیستمی پرداخته و روابط علی-معلولی بین متغیرهای مؤثر را بررسی نمودیم. همچنین جهت کاربردی بودن پژوهش از پرسشنامه و مصاحبه با عوامل پروژه های نفت و گاز استفاده نمودیم و با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی روابی و با استفاده از ضریب آلفای کرون باخ پایایی پرسشنامه و عوامل پرسشنامه تأیید گردید. به بررسی اقتصاد نفتی ایران به عنوان یک اقتصاد تک محصولی و لزوم عدم اتکا به این منبع درآمد و حرکت به سمت روش های جایگزین مالیات و خصوصی سازی، به عنوان روش های تأمین درآمد پایدار دولت می پردازیم و در ادامه مزایا و موانع اجرای هر یک از این راه کارها در کشور را بررسی می کنیم.

کلمات کلیدی: تأمین منابع مالی، تفکر سیستمی، نمودار علی-معلولی، پروژه های زیرساختی

۱ و ۲- ارشد مهندسی مدیریت ساخت

۲- مهندسی مدیریت ساخت پروژه های عمرانی، مربی